proLékaře.cz | 25.11.2026

Zemřel prof. MUDr. Vladimír Vonka, DrSc.

Dne 20. června 2025 navždy odešel ve věku nedožitých 95 let prof. MUDr. Vladimír Vonka, DrSc. – emeritní vedoucí pracovník Ústavu hematologie a krevní transfuze v Praze, virolog, experimentální onkolog, zakládající člen Učené společnosti. Mimo jiné přispěl k důkazu virového původu rakoviny děložního čípku.

Vladimír Vonka absolvoval v roce 1955 Fakultu všeobecného lékařství Karlovy univerzity v Praze a svou pracovní dráhu zahájil jako sekundární lékař na interním oddělení krajské nemocnice v Ústí nad Labem. V roce 1956 přešel na oddělení virových neuroinfekcí v Ústavu epidemiologie a mikrobiologie v Praze, kde pracoval na přípravě očkovací látky proti poliomyelitidě. V letech 1957–1991 Vladimír Vonka pokračoval ve Výzkumném ústavu imunologickém a v Ústavu sér a očkovacích látek, kde založil a vedl skupinu věnující se výzkumu virů asociovaných se vznikem nádorů a virů chřipky i vývojem protivirových vakcín. Výsledky výzkumu byly vysoce ceněny v mezinárodním kontextu a Vladimír Vonka se stal uznávaným vědcem. Působil jako hostující profesor na Baylor College of Medicine v Houstonu v Texasu v týmu světově proslulého virologa J. L. Melnicka (1964–1965 a 1968–1969), kde se věnoval výzkumu virů způsobujících rakovinu, a později na mikrobiologickém oddělení F. Rappa na Pensylvánské univerzitě v Hershey. V sedmdesátých a osmdesátých letech vedl s gynekologem J. Kaňkou rozsáhlou studii, která přispěla k definitivnímu zjištění virových původců rakoviny děložního čípku, a tím i k vývoji příslušné vakcíny. Od roku 1991 stál v čele oddělení experimentální virologie Ústavu hematologie a krevní transfuze v Praze. Razil názor, že hematologické malignity, které se na ÚHKT léčí, mohou být podobně jako virové infekce zasažitelné pomocí imunitního systému. Se svými spolupracovníky na zvířecích modelech vyvinuli celobuněčné vakcíny proti antigenům leukemických buněk, studovali imunitu pacientů a možnosti vývoje vakcín proti leukemii. Vladimír Vonka vedl svůj výzkumný tým v ÚHKT až do roku 2016.

Vladimír Vonka působil po celou dobu v akademické sféře. Na 2. i na 3. lékařské fakultě Univerzity Karlovy se zasloužil o zavedení molekulárněbiologických témat do pregraduální výuky a byl školitelem mnoha absolventů doktorského studia. Stal se zakládajícím členem Učené společnosti České republiky, jejímž záměrem bylo fungovat jako poradce vlády, parlamentu a dalších institucí k vytvoření podmínek pro podporu svobodného pěstování vědy v naší zemi. Vladimír Vonka se zajímal o filozofické aspekty vědy a problematiku příčinnosti v medicíně i o etické otázky související s moderními technologiemi. I v této oblasti publikoval celou řadu odborných článků. Jeho vědecká produktivita je úctyhodná. Vladimír Vonka má na svém kontě 262 vědeckých publikací, které byly 2 873× citovány, H-index činí 31. Jeho odborné kvality a mimořádný vědecký přínos byly mnohokráte oceněny. V roce 2005 mu byla prezidentem republiky udělena medaile Za zásluhy v oblasti vědy. Získal řadu prestižních vyznamenání, např. Praemium Bohemiae (2007), medaili Učené společnosti České republiky (2004), pamětní medaile J. E. Purkyně nebo medaili Gregora Mendela a pětkrát Cenu ministra zdravotnictví za vědeckou práci. Vědu ani po odchodu na odpočinek neopustil. Pokračoval v teoretické činnosti a v sepisování vzpomínek.

Prof. MUDr. Vladimír Vonka, DrSc., byl jednou z nejvýraznějších osobností české biomedicínské vědy druhé polo-

proLékaře.cz | 25.11.2026

viny 20. století a počátku 21. století. Po celý život spojoval odbornou excelenci s lidskostí a odvahou. Jeho vědecký i lidský odkaz zůstává nejen v české akademické obci, ale především pak v mezinárodním kontextu.

Jeho odchodem ztrácíme výjimečného člověka. Čest jeho památce!

RNDr. Šárka Němečková, DrSc.

Vybrané odkazy

Paměť národa – Vladimír Vonka. [online]. Dostupné na: https://www.pametnaroda.cz/cs/vonka-vladimir-1930.

Učená společnost ČR: Ve věku 94 let zemřel virolog prof. Vladimír Vonka. [online]. Dostupné na: https://www.learned.cz/cz/aktivity-spolecnosti/udalosti/ve-veku-94-let-zemrel-virolog-prof-vladimir-vonka.html.

Opustil nás prof. Vladimír Vonka – vědec, který spojoval odbornou excelenci s lidskostí a odvahou. [online]. Dostupné na: https://www.lf2.cuni.cz/clanky/opustil-nas-prof-vladimir-vonka-vedec-ktery-spojoval-odbornou-excelenci-s-lidskosti-a.

Covidovou pandemií ovlivněný rozhovor k devadesátinám pro časopis Vesmír. [online]. Dostupné na: https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/2020/cislo-7/na-stare-zkusenosti-nezapominejme.html.

Ve věku 94 let zemřel virolog prof. Vladimír Vonka. [online]. Dostupné na: https://www.learned.cz/cz/aktivity-spolecnosti/udalosti/ve-veku-94-let-zemrel-virolog-prof-vladimir-vonka.html.

Cena České hematologické společnosti za nejlepší původní vědeckou práci v oboru hematologie v roce 2024.

Výbor České hematologické společnosti udělil
Cenu ČHS za nejlepší původní vědeckou práci v roce 2024 ve výši 20 000,- Kč

MUDr. Markétě Kubričanové Žaliové, Ph.D. z Kliniky dětské hematologie a onkologie 2. LF UK a FN Motol v Praze za práci:
Žaliová M, Zuna J, Winkowská L, Janotová I, Skořepová J, Lukeš J, Meyer C, Marschalek R, Novák Z, Domanský J, Starý J, Šrámková L, Trka J.
Genomic DNA-based measurable residual disease monitoring in pediatric acute myeloid leukemia: unselected consecutive cohort study. Leukemia. 2024 Jan;38(1):21–30. doi: 10.1038/s41375-023-02083-9. Epub 2023 Nov 24. (1. decil)

prof. MUDr. Marku Mrázovi, Ph.D. z I. interní hematologické a onkologické kliniky FN Brno a CEITEC MU za práci:
Ondrišová L, Šeda V, Hlaváč K, Pavelková P, Hoferková E, Chiodin G, Košťálová L, Mladonická Pavlasová G, Filip D, Večeřa J, Zeni PF, Oppelt J, Kahounová Z, Víchová R, Souček K, Panovská A, Plevová K, Pospíšilová S, Šimkovič M, Vrbacký F, Lysák D, Fernandes SM, Davids MS, Maiques-Diaz A, Charalampopoulou S, Martin-Subero JI, Brown JR, Doubek M, Forconi F, Mayer J, Mráz M.
FoxO1/Rictor axis induces a nongenetic adaptation to ibrutinib via Akt activation in chronic lymphocytic leukemia.
J Clin Invest. 2024 Oct 22;134(23):e173770. doi: 10.1172/JCI173770. (1. decil)

doc. MUDr. Tomáš Jelínkovi, Ph.D. z Kliniky hematoonkologie LF OU a FN Ostrava za práci:
Jelínek T, Žihala D, Ševčíková T, Anilkumar Sithara A, Kapustová V, Šahinbegovič H, Venglář O, Muroňová L, Broskevičová L, Nenarokov S, Bílek D, Popková T, Plonková H, Vrána J, Židlík V, Hurník P, Havel M, Hrdinka M, Chyra Z, Stracquadanio G, Šimíček M, Hájek R.
Beyond the marrow: insights from comprehensive next-generation sequencing of extramedullary multiple myeloma tumors. Leukemia. 2024 Jun;38(6):1323-1333. doi: 10.1038/s41375-024-02206-w. Epub 2024 Mar 16. (1. decil)

Za výbor ČHS ČLS JEP
prof. MUDr. Pavel Žák, Ph.D., předseda
prof. MUDr. Jan Starý, DrSc., vědecký sekretář